

NUORTEN PUOLELLA
Nuorisoala

Nuorisoala ry:n näkömyksiä lahjoitusten verovähennysoikeuden laajentamisesta

HEVE-selvityshankkeen (VN/26808/2023) kuuleminen 5.12.2024
Anna Munsterhjelm, toiminnanjohtaja, Nuorisoala ry

Hankkeen tausta

*Pääministeri Petteri Orpon hallitus linjasi kevään 2024 kehysriihessä, että **lahjoitusvähennys laajennetaan lahjoituksiin nuoriso-, kulttuuri-, liikunta-, urheilu- ja tietyt ehdot täyttävälle lapsijärjestöille vuodesta 2026 alkaen.** Lisäksi hallituksen ohjelma sisältää kirjauksen, jonka mukaan selvitetään kehitysyhteistyöhön tehtävän lahjoituksen vähentämistä verotuksessa tai vapaaehtoisen lahjoituksen tekemistä verotuksen yhteydessä. Myös Kansalaisjärjestöstrategia 2023–2027 (Valtioneuvoston periaatepäätös, Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2024:20) sisältää kehysriihen linjausta vastaavan kirjauksen lahjoitusvähennyksen laajentamisesta. Lisäksi Kansalaisjärjestöstrategiassa todetaan, että kansalaisjärjestöjen yksityisrahoituksen lisäämiseksi selvitetään myös laajemmin rekisteröidyille yhdistyksille ja säätiöille osoitettujen lahjoitusten verovähennysoikeuden laajentamista.*

Nuorisoala kannattaa valmistelussa olevaa vähennysoikeuden laajentamista.

Keskeiset evästyksemme valmistelijoille liittyvät vähennyskelpoisten organisaatioiden määrittelyyn, lahjoitusten määrittelyyn sekä hallinnollisen kuorman keventämiseen.

1. Vähennyskelpoisuuden piiriin kuuluvista organisaatioista

Nuorisola katsoo, että lahjoitusten verovähennyskelpoisuus tulee yhdenvertaisuussyistä ulottaa kaikkiin kansalaisjärjestöihin. Järjestöt ovat usein monialaisia, mikä hankaloittaa luokittelua myös käytännössä. Järjestökategorian valintaan pakottaminen lisäksi myös valtionhallinnon työtä sekä johtaisi todennäköisesti nykyisen, hallinnonalakohtaisen rahoitusrakenteen hallitsemattomaan uusjakoon.

Lisäksi huomautamme, että kansalaisjärjestön määritelmä olisi tarpeen laatia myös tämän lainvalmistelun pohjaksi. Nähdäksemme valtioneuvoston linjausten henkenä on nimenomaan kansalaistoiminnan tukeminen ja mahdollistaminen nykyistä paremmin. On syytä huomioida, että lahjoitusten verovähennyskelpoisuuden laajentaminen tarjoaa valitettavasti mahdollisuuden myös väärinkäytöksille, jollei lahjoituskohteiden kriteereistä huolehdi.

Vähennyskelpoisuuden piiriin kuuluvien organisaatioiden lista tulee olla julkinen ja helposti saatavilla.

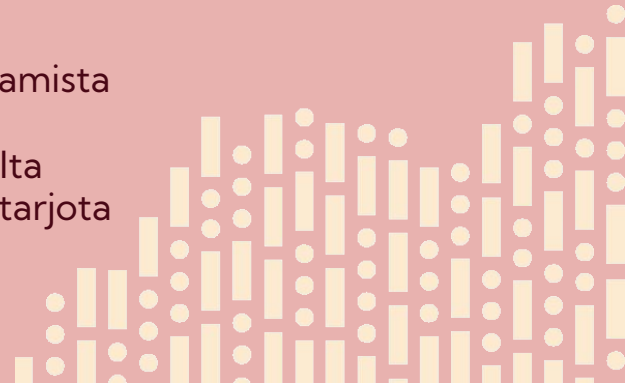

2. Vähennyskelpoisuuden piiriin kuuluvista lahjoituksista

Kansalaisjärjestöstrategian tavoitteena on lisätä lahjoittamisen kulttuuria Suomessa. Tämän mahdollistamiseksi on tärkeää, että vähennyskelpoisuuden piiriin kuuluvien lahjoitusten alaraja määritetään melko alhaiseksi. Esimerkiksi korkeakouluille tehtävien lahjoitusten vähennyskelpoisuuden vuosikohtainen alaraja 850 euroa on useimmille potentiaalisille yksityislahjoittajille liian korkea.

Selvitysten mukaan suurin osa nykyisistä yksityislahjoittajista lahjoittaa hyvään tarkoitukseen noin 10 euroa kuukaudessa. On epärealistista odottaa, että etenkin kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen ja ostovoiman heikentyessä lahjoitetut summat kasvaisivat.

Pidämme perusteltuna, ettei vähennyskelpoisten lahjoitusten kohdentamista järjestön toimintaan rajata erikseen, vaan varat ovat järjestön vapaasti kohdennettavissa. Isompien (esimerkiksi yli 10 000 e/v) lahjoitusten osalta raportointivelvollisuus lahjoittajalle on perusteltu ja sen tueksi on hyvä tarjota yhdistyksille valmiita raportointimalleja.

3. Lahjoitusvähennyksen hallinnollisista vaatimuksista

Yhdistysten kannattavaksi kasautuu jatkuvasti lisää hallinnollisia velvoitteita, joihin käytettävä resurssi on pois varsinaisesta toiminnasta. Lahjoitusvähennystä valmisteltaessa on painotettava menettelyn hallinnollista keveyttä sekä yhdistyksille että lahjoittajille. Esimerkiksi ministeriön myöntämä valtionapukelpoisuus voisi antaa automaattisesti oikeuden päästä vähennyskelpoisten organisaatioiden listalle. Tämä varmistaisi myös sen, että yhdistyksen toiminta on esim. nuorisoalalla nuorisolain arvojen ja lähtökohtien mukaista.

Samoin lahjoitusten raportointivelvollisuus tulisi pitää mahdollisimman kevyenä ja hyödyntää siinä esim. Verohallinnon järjestelmien tarjoamia automaation mahdollisuuksia. Yhdistyksille tulee myös toimittaa hyvissä ajoin ennen lain voimaan astumista tieto tarvittavista raportointivelvoitteista ja niiden toteutustavasta.

4. Valmisteluprosessista

Nuorisoala muistuttaa, että varainhankinnan käynnistäminen ja toteuttaminen on erittäin pitkäjänteistä ja hankalaa työtä, joka useimmissa kansalaisjärjestöissä on vielä aloittamatta. Nuorisojärjestöt ovat myös tyypillisesti nuorten ja vapaaehtoisten voimin toimivia organisaatioita, jotka eivät pysty kilpailemaan ammattimaisessa varainhankinnassa esimerkiksi sponsorointimalleja jo vakiinnuttaneen ja runsaasti medianäkyvyyttä saavan urheilusektorin kanssa. Valmistelussa tulisi kautta linjan huomioida ns. heikoimman osapuolen tarpeet ja tilanne. Eri sektoreiden kansalaisjärjestöjen kuuleminen ja osallistaminen läpi prosessin on siis ensiarvoisen tärkeää.

Nuorisoala kannustaa myös vauhdittamaan uudistusten voimaantuloa niin, että lahjoituksista voisi saada verovähennystä jo vuoden 2025 aikana.

Lisätiedot:

Anna Munsterhjelm

Toiminnanjohtaja, Nuorisoala ry

anna.munsterhjelm@nuorisoala.fi

040 5879514

